

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
KAZAK KIZLAR PEDAGOJİ MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
M. AKMULLA BAŞKURT DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
BAKÜ AVRASYA ÜNİVERSİTESİ

VII. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

20-23 Ekim 2020 Niğde

TÜRK DÜNYASI
TYPKI ӘЛЕМІ
TӨPKI ДОНЪЯҺЫ

TUDAS 2020

BİLDİRİLER KİTABI
CİLT I

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Kurullar	I
Ön Sözler	VI

İlyas GÖKHAN	Türk Dünyası Ortak Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme	1-10
H. M. РАХМАНОВА	Абай Және Мұхтар <i>Abai And Muhtar</i>	11-20
Ляззат М. АДИЛБЕКОВА	Абай Мен Әлем Арасы <i>Abay And The World</i>	21-30
Айсұлу НҰРТАЕВА Бибігүл СҰЛТАНОВА Гүлмира АБДИРАСИЛОВА	Абайдың Кемел Адам, Толық Адам Ілімі Мен Жантану Ілімі Хақында <i>About Abai's Doctrine Of A Perfect Man, A Complete Man And The Doctrine Of Soul</i>	31-38
Мереке АТАБАЕВА Гүлмира АБДИРАСИЛОВА	Абай Құнанбайұлы Афоризмдеріндегі Әлемнің Тілдік Бейнесі <i>Language Picture Of The World In Abay Kunanbayuly's Aphorisms</i>	39-50
Күнімжан Сәдірқызы ӘБДІҚАЛЫҚ	М. Әуезовке Жұмбақ Болған Абай Өлеңі Жайлы <i>About The Version Of Abai's Poem, Which Was Mysterious To M. Auezov</i>	51-60
Ақзия НИЯЗҒАЛИЕВА Маржан Е. ЧАПАЕВА	Абай Шығармаларын Жаңартылған Білім Беру Мазмұнында Оқытудың Жаңаша Инновациялық Әдістері <i>New Innovative Methods Of Teaching The Works Of Abai In The Context Of Modern Education</i>	61-72
Зәуре Советқызы СОВЕТОВА	Әлемдік Білім Беру Кеңістігінде Абай Шығармашылығын Оқытудың Өзектілігі <i>In The World Education Space Relevance Of Teaching Abai's Creativity</i>	73-82
Зухра ИСЛАМБАЕВА	Қазақ Сахнасындағы Абай Бейнесі Және Ақын Шығармашылығындағы Гуманизм Идеясы <i>The Image Of Abai On Kazakh Stage</i>	83-94

XII

VII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu

	<i>And The Idea Of Humanism In The Poet's Work</i>	
Nazilə ABDULLAZADƏ	Bəkir Çobanzadənin “Türk Dili Və Ədəbiyyatın Tədrisi Üsulu” Əsərində Ədəbiyyatın Tədrisi Məsələləri <i>Issues Of Teaching Literature In Bekir Chobanzade's Work “Teaching Turkish Language And Literature”</i>	95-106
Yorkinoy KHAMRAEVA	Asliyat Va Tarjimaning Badiiy Uyg'Unligi <i>Literary Harmony Of The Originality And Translation</i>	107-114
Aysel AHMEDOVA	Orhon Yazıtları ve Oğuz Dillerinde Tür Değiştirmeye Oluşmuş Zarf Ve Edatla <i>Adverbs And Functional Parts Of Speech Made By Conversion In Orkhon Inscriptions And Oghuz Languages</i>	153-166
Nəsimi ƏLİYEV	“Kitabi-Dədə Qorqud” Dastanlarında Tabeli Mürəkkəb Cümlələr Və Onları Bağlayan Vasitələr <i>Complex Compound Sentences In The Epos "Kitabi-Dade Korgud" And The Means That Connect Them</i>	167-176
Nuermaimatı BUAJIER	Nimşehit'in “Veten Muhebbiti Adlı” Şiiri Üzerine Ses Ve Şekil Bilgisi Değerlendirmesi <i>Nimşehit'in Veten Muhebbiti Name “Evaluation Of Voice And Shape Information In Poetry”</i>	177-184
Zhumagali İBRAGİMOV	Kazak Türkçesinin Güney Bölgesi Ağzında Oğuzca Unsurlar <i>Elements Of Oğuz Dialect In The Kazakh Turkish South Region</i>	185-194
Хафиза А. ОРДАБЕКОВА Кенжетай Қ. КҮРКЕБАЕВ	Коммуникативті Мәдениет: Қазақ Және Түрік Тілінің Сөйлеу Этикесі <i>Communication Culture: Spech Ethics In Kazakh And Turkish Languages</i>	195-208
Айнур А. КОШЕКОВА	Ғашықтық Дастандардағы Ат Бейнесі <i>Horse Image In Love Poems</i>	209-222
Айдана Уәлиханқызы МЫРЗАБАЙ	«Екінші Тіл» Терминіне Берілген Социоллингвистикалық Анықтамалардың Салыстырмалы	223-232

	Сипаты <i>Comparative Characteristics Of Sociolinguistic Definitions Of The Term "Second Language"</i>	
Айна Маратовна РАХИМОВА Қарлығаш Базарбековна САРБАСОВА	Интелект Мәнді Фразеологизмдердің Мағыналық Өрісі <i>Maningfeul Field Of Intelligent Phraseologies</i>	233-244
Rahmatova Saodat AMRAQULOVNA	O'zbekistonda Turkologiya Tarixi <i>The History Of Oriental Studies In Uzbekistan</i>	245-252
Ahmet BURAN	Sovyetler Birliđi Döneminde Azerbaycan'da Edebî Mahkemeler <i>Literary Courts In Azerbaijan In The Period Of Soviet Union</i>	253-264
Г. Қ. ҚАЙДАРОВА Г. Н. МЫҚТЫБЕКОВА	Көшпенділер Фольклорындағы «Кеңістік» Концептісінің Көрінісі (Қазақ Ертегілері Негізінде) <i>Reflection Of The Concept Of "Space" In Nomadic Folklore (Based On Kazakh Fairy Tales)</i>	265-282
Нұржанат М. РАХМАНОВА Фариза Ж. РАХЫМЖАНОВА	Мағжан Әлемі <i>The World Of Magzhan</i>	283-292
Сара М. КРЫКБАЕВА	Дәстүрлі Салт Жорадағы Әйел Киімдерінің Семантикалық Мәні <i>The Semantic Value Of Women's Clothing In Tradition</i>	293-304
Merhaba КУҢКАРОВА	Nazar İşankul'un "Ajr" Adlı Hikâyesi: Metinler Arasılık Ve Neomitolojizm Unsurları <i>Nazar Eshankul's Story Named "Retaliation": Elements Of Intertextuality And Neomyphology</i>	305-312
Serpil SOYDAN	Nimşehit'in Dostlarına Şiirindeki Dil Özelliklerine Bir Bakış <i>A Look At To The Languages Properties In Nimşehit's "To My Friends" Poem</i>	313-326

Afaq YUSIFLI	“Mekteb-I-Mülkiye” Nın Etkisiyle Oluşan Yeni Edebiyat Teorisinin XIX-Xx Yüzyıl Türk Edebiyatında Yeri <i>Influence Of The New Literary Theory Formed In “Mekteb-I-Mulkiyye” On The Turkish Literature Of The Xix-Xx Centuries</i>	327-334
Günəş XUDAYAROVA	Xx Əsrin Əvvəllərində Satirik Poeziyada Azadlıq Ruhunu <i>The Spirit Of Freedom In Satirical Poetry In The Early Twentieth Century</i>	335-344
Yılmaz BACAĞLI	En Genel Hatlarıyla Hanlık Dönemi Kazak Edebiyatı <i>Khanate Period Kazakh Literature In General Terms</i>	345-358
К. А. АБДЫКАЛЫКОВ	Н. Я. Бичуриннің Аудармаларындағы Көне Түріктер Дүниетанымы <i>Worldview Of The Ancient Turks In The Translations Of N. Ya. Bichurin</i>	359-368
Құралай Т. ЖАНҰЗАҚОВА А. ДҮЙСЕНБЕК	Xx Ғасыр Басындағы Қазақ Әдебиетіндегі Көркемдік Тенденциялар <i>Artistic Tendencies Of Kazakh Literature Of The Early Twentieth Century</i>	369-382
Айгүл ОҢАЛБАЕВА Жанар КИЙНОВА	«Дастарқан» Ұғымының Ұлттық - Мәдени Және Бейвербалды Қыры <i>«Dastarkhan» Organization Of National-Cultura-Beyverbal Side</i>	383-394
Раиса ҚАРСЫБАЕВА Анар ТЕКЕСБАЕВА	Ақын Бауыржан Жақып Шығармаларының Жеке Тұлғаның Патриоттық Сезімін Қалыптастырудағы Манызы <i>The Importance Of The Works Of The Poet Bauyrzhan Zhakip In The Formation Of A Sense Of Patriotism Of The Individual</i>	395-402
Л. М. АДИБЕКОВА А. Б. САРБАЛИНА А. К. ИБРАЙМОВА	Xx Ғасырдың 60 Жылдарындағы Қазақ Прозасы: Тақырып, Идея, Көркемдік <i>Kazakh Prose Of The 1960s 20th-Century: Theme, Idea, Art</i>	403-416
Nergiz	Firidun Bey Köçerli'nin Şark Ve Garp	417-430

GAHRAMANLI	Edebiyatlarının Klasikleri Hakkındaki Görüşleri <i>Firidun Bey Köçerli's Views On Classics Of Oriental And Occidental Literatures</i>	
Kürşat BARDAKCI	Antik Yazar Arrianus'un Verdiği Bilgiler Işığında Şu Destanı'nın Tarihselliği <i>The Historicity Of The Shu Epic In The Light Of The Information Given By The Ancient Author Arrianos</i>	431-444
Aydan Umudova ÇEVİK	Mehmet Zaman Saçlıoğlu'nun <i>Yaz Evi</i> Öykü Kitabı Üzerine Bir İnceleme <i>An Examination On Mehmet Zaman Sachlioglu's Story Book Of Summer House</i>	445-458
Ayşenur BAYRAK	Elçin Efendiyev'in <i>Ölüm Hükmü</i> Romanında Din Algısı <i>Perception Of Religion In The Novel Elçin Efendiyev's Ölüm Hükmü</i>	459-468
Könül MƏHƏRRƏMOVA	Filosof Şair Hüseyn Cavidin Poeziyasi Türkiyə Ədəbiyyatşünaslığında <i>Poems Of The Philosoph Poet Huseyn Javid In The Literary Criticism Of Turkey</i>	469-482
Yeganə HÜSEYNOVA	B. Vahabzadənin Yaradıcılığında Milli Müstəqillik Düşüncəsinin Rolü <i>The Role Of National Independence Thought In Bakhtiyar Vahabzadeh's Work</i>	483-494
Шаҳобиддинова Шоҳида ҲОШИМОВНА	Туркий Тилларда Кўплик Шаклининг Маъно Хусусиятлари <i>Meaning Features Of The Plural Form In Turkic Languages</i>	495-502
Mukhabbat KURBANOVA Zulnura KARİMOVA	O'zbek Tilida So'Z-Gaplarning Pragmatic Xususiyatları <i>Pragmatic Featuteres Of The Sentence-Words In Uzbek Language</i>	503-512
Әлімхан ЖҮНІСБЕК	Ортақ Түрік Латын Әліпбиі Жайлы (Ортақ Түрік Latin Әліпбиі Jaylı) <i>About The Common Turkish Latin Alphabet</i>	513-522
Ж. Қ. БАЛТАБАЕВА Ж. Н.	«Дау» Концептісінің Зерттелуі <i>Study Of The Concept «Dau»</i>	523-532

XVI

VII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu

СҮЛЕЙМЕНОВА Е. АРЫН	(«Conflict»)	
Мухаббат КҮРБОНОВА Махбуба ХУЖАМҚУЛОВА	Содда Гапларда Коммуникация Ва Прагматика Муносабати <i>Interconnection Of Communication And Pragmaticsrelations In Simple Sentences</i>	533-542
Алия ИСАЕВА Айман ЖҰМАҒАЛИЕВА	Әзербайжан Халықтарының Этнотілдік Көрсеткіштері <i>Ethnolanguage Processes Among Azerbaijanians Of Kazakhstan</i>	543-554
Ғалия Ғ. ШӘРІБЖАНОВА Сәнімай Ә. ЕСЕНЖОЛОВА	Мемлекеттік Тіл – Қазақтың Қымбат Қазынасы <i>Official Language - Precious Treasure Of The Kazakh People</i>	555-564
Ғалия Ғ. ШӘРІБЖАНОВА	Сөздің Грамматикалық Құрылымының Жасалуы <i>Creating A Grammatikal Struktur Of A Word</i>	565-574
Gamze Somuncuoğlu ÖZOT	Mahzun Adanın Elemli Kızı Pembe Marmara Ve Şiirlerinin Tematik Yapısı <i>Pembe Marmara, The Heartsore Daughter Of The Aggrieved Island And Her Poems Thematic Structure</i>	575-586
Наси Велі БІШКІН	Türk Lehçelerinden Klâsik Osmanlı Türkçesine Bir Tıp Kitabında “Kapalı E” Meselesi <i>The” Closed E ” Issue In A Medical Book From Turkish Dialects To Classical Ottoman Turkish</i>	587-594
Жанар С. АБИТОВА Жарқынбике Н. СҮЛЕЙМЕНОВА	Сөзжасамды Меңгерудегі Когнитивтік Ойлаудың Рөлі <i>Cognitive Thinking In Learning Of Word Education</i>	595-602
Жазира ИСАЕВА Айгүл АСЕНОВА Жанат ЕРГУБЕКОВА	О. Сүлейменовтің «Аз И Я» Еңбегіндегі Түркі Сөздерінің Этимологиялық Сипаты <i>Etymological Character Of Turkic Words In O. Suleimenov's Work “Az I Ya”</i>	603-614
Г. Қ. ҚАЙДАРОВА А. А. АЛИМОВА	А. Байтұрсынұлы Жасаған Филология Терминдері	615-630

	<i>Philological Terms Developed By A. Baitursynuly</i>	
Rasim Arifoğlu HEYDƏROV	Qloballaşma Dövründə Azərbaycanca Dil Siyasəti Məsələləri <i>Problems Of Language Policy In Azerbaijan In The Era Of Globalization</i>	631-636
S. R. RZAYEVA	German Dillərində Türk Mənşəli Alınma Sözlər <i>Turkic Borrowings In Germanic Languages</i>	637-644
Salman SÜLEYMANOV	XIII-XVI Əsr Azərbaycan Dili Dövlət, Elm Və Sənət Dili Kimi <i>XIII-XVI Centuries Azerbaijani Language As The State Language Of Science And Art</i>	645-652
Dr. Fidan YUSİFOVA	Azərbaycan Dilinin Şərq Qrupu Dialekt Və Şivələrində İşlənən Frazeoloji Birləşmələr <i>Phraseological Combinations Used In Dialects And Dialects Of The Eastern Group Of The Azerbaijani Language</i>	653-664
Dr. Farhad RAHİMİ	Fethali Kaçar'ın Çağatay Türkçesi Sözlüğündə Yer Alan Moğolca Sözcüklər III <i>On Mongolian Words Of The Fethali Kachar's Chagatai Turkish Dictionary III</i>	665-692
Yasemin ÇELİK	<i>Türkçe Sözlük</i> 'teki Fiillerin Tarama Sözlüğü'nde Birleşik Fiillerle Karşılanması <i>Comparative Actions In The Turkish Dictionary With Combining Verbs In The Scanning Dictionary</i>	693-704
L.A.ÇALTIKENOV A H. SEYTBЕКOVA	Türkİ Tİlдерİndегİ Әлеуметтік Жарнама Мәтінiнiң Лiнгвистикалық Құрылымы <i>Linguistic Structure Of The Text Of Social Advertising In The Turkish Languages</i>	705-716
L. A. ÇALTIKENOVA	Türkİ Tİlдерİndегİ Грамматикалық Нұсқа Сөздер Тарихы <i>Grammatical Variations In The Turkish</i>	717-728

XVIII

VII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu

	<i>Languages The History Of Words</i>	
İmanyar QULIYEV	“Codex Cumanicus”Da Zaman Və Məkan Anlayışı Bildirən Sözlər <i>Words Meaning Time And Place In Codex Cumanicus</i>	729-738
Бибіжан Сейтханқызы БЕГМАНОВА	Медитативті Лириканың Қазақ Поэзиясындағы Көрінісі <i>Reflection Of Meditative Lyrics In Kazakh Poetry</i>	739-748
Айман Ералықызы АЙТБАЕВА Бекзада Шәкизадақызы ҚОЖЕКЕЕВА	Иран-Ғайып Шығармашылығы Және Дәстүр Жалғастығы <i>Iran- Gaiyp Creativity And Continuation Of Tradition</i>	749-756
Базылова БАҒЛАН	Ұлттық Мінезді Тарихи Романдарда Түсіну Мәселесі <i>The Problem Of Implementing The National Character In The Historical Novel</i>	757-770
Г. М. ТЕКЕСБАЕВА А. М. ТЕКЕСБАЕВ	«Әдемі» Концептісінің Жыраулар Тіліндегі Ассоциативтік Өрісі <i>Associative Field Of The Concept "Beautiful" In Zhyrau Language</i>	771-782
Муборак ШИРИНОВА	Туркистон Жаид Матбуоти Ва “Эл” Газетаси <i>Jadid Press Of Turkistan And Newspaper “El”</i>	783-792
Burobiya RADJABOVA	«Boburnoma»Da Abdurahmon Jomiy Zikri <i>Note Of Abdurahman Jami In The “Babur-Name”</i>	793-804
Nagehan KIROĞLAN	Şeyh Gâlib Divânında Türkistan Coğrafyası <i>Turkish Geography In The Sheet Gâlib Divan</i>	805-816
Әли ӘЛІЙЕВ	Fərhad Xəlilov Yaradiciliğında Abşeron Fəlsəfəsi <i>Absheron Philosophy In Farhad Khalilov's Works</i>	817-828
Vüsale TAĞIZADE	Abdürrahim Bey Hakverdiyev`In “Ata Və Oğul” Hikayesi <i>Rasskaz «Otec И Сын» Абдуррахим Бека Хагвердиева</i>	829-838

Günel ŞIXALIYEV	Məhəmmədəğa Şahtaxtli Və Abdulla Şaiqin Yaradıcılığı Qərbi Kontekstində <i>The Creation Of M. Shahtaxtli A. Shaig The Contexts Of The West</i>	839-846
Altınşaş KURMANALI Fauziya SAMETOVA	Kazak Ve Türk Atasözleri İle Deyimlerinde “Ak” Ve “Kara” Renkleri <i>“White”/ “Black” Colors In Kazakh And Turkish Proverbs And Idioms</i>	847-860
Күнімжан ӘБДІҚАЛЫҚ Акерке ЕРМАХАН	1917 Жылы Ақындар Жырлаған Азаттық Идея <i>National Liberation Idea In The Works Of Kazakh Poets</i>	861-870
Cihan ÇAKMAK	Vakitli Tatar Matbuatının En Önemli İsmi Muhammed Zakir Remiyev (1859-1921) <i>The Most Important Name Muhammed Zakir Remiyev Of Periodical Tatar Publishing</i>	871-882
Elmira Memmedova-KEKEÇ	Nesimî ve Murtazâ Sükutî Şiirlerinin Metinlerarası Okunması <i>Reading of Nesimi and Murtazâ Sükuti Poems by the Intertextuality</i>	883-896
Emrah ALTIOK	Metinlerarası İlişkiler Bağlamında “Kökserek” Hikâyesine Bakış <i>Overview of the Story of "Kökserek" in the Context of Intertext Relations</i>	897-908
Nimet ALPASLAN	Atsız'ın Şiirlerinde Anayurt Özlemi <i>Homeland Nostalgia in Atsız's Poems</i>	909-924
Dilber TAHİROĞLU	Sevinç Çokum'un Romanlarında Dış Türkler <i>Turks Living Abroad in Sevinç Çokum's Novels</i>	925-942
A.E.TURUSBEKOVA Г.С. МЫРЗАКУЛОВА	Түркі Мақал-Мәтелдеріндегі Әйел Бейнесі <i>The Image of a Woman in Turkish Proverbs</i>	943-950
A.КОНЬРОВА	Зар Заман Ақындары Шығармаларындағы Қазақ Халқының Тарихы <i>The History of The Kazakh People in the Works of the Era of Sorrow</i>	951-962
Ж.А.АЛИЕВА Қ.Н.АБИЛДАЕВА	Қазақ Поэзиясындағы Түркілік Сарын	963-972

METİNLERARASI İLİŞKİLER BAĞLAMINDA “KÖKSEREK” HİKÂYESİNE BAKIŞ

Emrah ALTIOK*

Özet: Toplumsal hayatın tezahürü olan edebiyat eserleri deneyimsel tecrübe sonucu yazarların düşüncelerinde ortaya çıkar. Yazarlar içinde bulunduğu toplumun sesi olarak sosyal ve toplumsal yaşantının izlerini eserleri ile anlatırlar. Geçmişten günümüze Türk’ün hayat ve savaş gücünün bir simgesi olan ‘kurt’ motifi canlı bir şekilde edebi eserlerde de yaşatılmıştır. Sömürücü zihniyetler bireyi ve kitleleri yok etmek için onları köleleştirme yoluna gider. Bu köleleştirme ya da mankurtlaştırmaya karşı kendilerini korumak isteyen birey ve toplumlar özgürlük için mücadele etmişlerdir. Türk Dünyası’nın önemli şair ve yazarları özgürlüğün sembolü olan “kurt” kavramıyla Türklerin köleleştirilemeyeceğini eserlerinde ifade etmişlerdir.

Metinlerarasılık kuramına göre hiçbir metin öncesinden bağımsız değildir bu sonsuz döngüde her metin birbirini etkileyerek gelişir. Metinlerarasılık her metnin kendisinden önceki eserlerden izler taşıdığı, onlardan etkilendiği ve bu etkileşimi kendi orijinallğinde saklayarak yeni bir metin inşa ettiği görüşüne dayanır. Bu görüşe göre çalışmamızda “Bozkurt, Kökserek, Bozqurd Şiir”i karşılaştırılacaktır. Metinler arasındaki karşılaştırmalar yapılırken “kurt” sembolü ile iletilmek istenen mesajlar açığa çıkarılacaktır.

Açar Sözcükler: *Metinlerarasılık, Kökserek, Bozkurt, Bozqurd, Mankurt*

Overview of the Story of "Kökserek" in the Context of Intertext Relations

Abstract: Literary works, which are the manifestation of social life, emerge in the thoughts of the authors as a result of experiential experience. As the voice of the society they live in, the authors tell the traces of social and social life with their works. The "wolf" motif, which is a symbol of Turkish life and war power from past to present, has been kept alive in literary works. Exploratory mentalities try to enslave the individual and the masses in order to destroy them. Individuals and societies who wanted to protect themselves against this enslavement or mankurt fought for freedom. The important writers of the Turkic World also stated in their works that Turks cannot be enslaved with the concept of "wolf", which is the symbol of freedom.

* Doktora Öğrencisi, Ardahan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bilim Dalı, emrah_altiok@hotmail.com

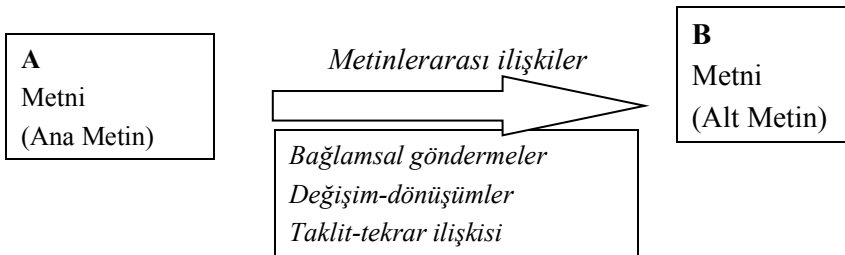
According to the intertextuality theory, no text is independent from the pre-text, and in this infinite loop, each text develops by influencing each other. Intertextuality is based on the view that each text carries traces of works before it, is influenced by them and constructs a new text by keeping this interaction in its own originality. According to this view, "Bozkurt, Kökserek, Bozqurd Şiiri" will be compared in our study. While making comparisons between texts, the messages to be transmitted with the "wolf" symbol will be revealed.

Keywords: *Intertextuality, Kökserek, Bozkurt, Bozqurd, Mankurt*

Giriş

Bir edebi metni tam ve doğru kavrayabilmek için o metnin meydana geldiği çağı bilmenin yanında metinlerarası ilişkileri algılamak da önemlidir. Çünkü bir metin değerini ve anlamını başka metinler ile olan ilişkisinden kazanır. Bu bağlamda baktığımızda metinlerarasılığı, iki ya da daha çok metin arasında geçen alışveriş ve ortak paylaşımlar olarak tanımlayabiliriz. “Yazar, metnini kendi orijinal fikirlerinden yaratmaz. Kendinden önce var olan metinlerden devşirir. Ona göre metin, metinlerin değişimiyle meydana gelir ve bu değişimin meydana geldiği alan da metinlerarasılıktır.”(Allen, 2000: 35)

Metinlerarasılık Barthes, Riffaterre, Genette, Allen gibi araştırmacıların katkılarıyla bugünkü konumuna gelmiştir. Kavramın daha iyi anlaşılabilmesi için bu tarihi gelişimden sonra “metinlerarasılık” kavramının ne olduğu üzerinde düşünmek, bu kavrama teorik olarak yaklaşmak gerekmektedir. Bu konu üzerinde çalışan Kubilay Aktulum’a göre metinlerarasılık “kabaca iki ya da daha çok metin arasında bir alışveriş, bir tür konuşma ya da söyleşim biçimi olarak anlaşılmalıdır.”(Aktulum, 2000: 17) Aktulum’un tanımından hareketle yöntem farklı olsa da her kuramcının ulaşmak istediği yer aynıdır. Hepsi metinlerarasılığı ortak bir yerde buluşma ve metinlerin kesişmesi olarak gördüklerinden metinlerarasılığı bir zorunluluk olarak açıklarlar.

Ana metin ile alt metin arasındaki temel ilişkiler

Ana hatlarıyla yukarıdaki şekilde anlatılmak istenen metinlerarası ilişkiler çoğu kuramcı tarafından desteklenmektedir. A ve B metni arasındaki; yazarlar arası göndermeler, türler arası göndermeler ve eserler arası göndermeler gibi birçok metinlerarasındaki göndermeleri açıklar.

İster bilinçli ister bilinç dışı olsun her yazar ortaya koyduğu eserinde mutlaka evvelinden izler taşır. Bu izler ise bizleri bambaşka anlamlara götürür. Metnin derin anlamına ancak metnin ilişkilendirildiği diğer metinlerin ve sonuçta yine kendisinin yorumuyla ulaşılabileceği de bir gerçektir. Bu çalışmada, metinlerarasılığın hangi amaçla ve nasıl kullanıldığı, ne gibi işlevlerinin olduğu, metnin arka planını kavramada etkili olup olmadığı uygulamaya dökülecek ve Tölögön Kasimbekov'un "Bozkurt" ve Muhtar Avezov'un "Kökserek" hikâyeleri ile Xelil Rza Ulutürk'ün "Bozqurd" şiiri metinlerarasılık kuramı bağlamında tartışılacaktır.

Xelil Rza Ulutürk: Bozkurt*

Zülmet gece, göy yüzünde saysız ulduz.
 Qaranlığı yarıp gelen birisi var,
 bir canavar, تنها yalqız.
 Ayağının altındaki yer titriyir,
 qarşısına çıxsısa eğer şir (arşlan) titriyir.
 Ona ancaq düşmen olan olar yemi.
 Baxışları en qorxulu gülle kimi.
 Yorulmadan usanmadan addımlıyır,
 Uca dağın zirvesinde qerar tutur,
 Bu mekânın kirlenmemiş havasından biraz udur,
 Mağrur başını qaldıraraq u'luyur,
 Birden ay ışığında boz tükleri parlıyır.
 Hee bu bozqurddu, ayağının altındaki doğma yurtdu,
 Ulu Türk'ün xılaskarı bu bozqurdu tanımayan var mı gören?
 Ayağının altındaki Türk'ün Yurdu
 Tanımayan var mı gören?
 Bes kimlerdi bu parçalayan torpağı, iki bölen
 Zülmet gece, ölü sukut, bu sukutu bozan bir ses peyda olunur
 Zülmet gece bulut kimi bu ses ile bir an dolur
 A UUU...A UUU...Qoy açılısın Türk'ün Yolu
 Bükülmesin Türk'ün Qolu, A UUU...A UUU...

* <https://www.antoloji.com/halil-rza-uluturk/> 25.03.2020.

Bedeninde axan qanım çoşa geldi
Türk'em diye bu hayqırış xoşa geldi
A UUU...A UUU...Üreyim bu sesle dolu
Bozqurd sensen, Bozqurd menem
Bu qurd kimi düşmenimi birgün yenem
A UUU...A UUU...Qoy açılınsın Türk'ün Yolu
Bu niyetten bu meqsedden çetin dönem
A UUU...A UUU...Qoy ucalsın bu ses göye
Ne xoşbextdir o kesler ki Türk'em Türk'em Türk'em deye
Yol ver Türk'ün Bayrağı'na...
Qoy döşensin düşmenleri Ulu Türk'ün ayağına
Hayqır! Susma sen de u'la! Xeber çatdır sağa sola
Bozqurd hirsı yaman olur,
Sebri biten zaman olur
Pencesinden qıvılcımlar saçılacaq
Dişlerinden iti gülle açılacaq
Diz çökecek qarşısında herkes o an
Bax o zaman geç olacaq
Çünkü:bozqurd vermir aman!
Bükülmezdi Türk'ün Qolu
Qoy var olsun Türk'ün Yolu
A UUU...A UUU...A UUU...

Kökserek

Muhtar Avezov'un 1929 yılında kaleme aldığı "Kökserek" hikâyesi sıra dışı bir kurdun hayatını anlatır. Eser simgesel okuma ile açıldığında, kurt Türklerin yaşam mücadelesini konu alan diğer eserler ile metinlerarası ilişki kurulduğu görülecektir.

Avezov'un hikâyesine bakıldığında kurt sembolü etrafında hem türler arası, hem örtük hem de eserler arası göndermeler olduğu görülür. Eser, Tölögön Kasımbekov'un "Bozkurt", ve Xelil Rza Ulutürk'ün "Bozqurd" şiiri ile metinlerarası ilişki ile değerlendirilir. Aradaki benzerlikler ve ortak metaforlar metinlerarasılığın varlığını; söz konusu "Kökserek" ve "Bozkurt"un hikâye, "Bozqurd"un şiir olması türler arası göndermeyi; simgesel değerlerin benzerliği de örtük göndermeyi imler.

Anlatının Kimliği

Kökserek hikâyesi Kazakistan Karaadır civarında olan bir kurt ininde başlar. Kurtlar doğası gereği hayatta kalmak için avlanmak zorundadır. Bir gün yine avını avlar ve ininde yatarken iki ayaklılar yani insanlar gelir kurdun yedi yavrusundan beşini öldürürler. Diğer ikisini ise birinin dirseğini keserler ve diğer yavruyu alırlar ve köylerine

götürürler. İşte hikâyede insanoğlunun kurdu köpekleştirmeye çalışma serüveni başlar. Küçük Kurmaş kurdun adını Kökserek koyar ve Kurmaş kurdu yanından ayırmaz aynı yatakta yatarlar özenle besler büyümeye başlayınca da boynuna ip takıp dışarı da besler. Fakat kurt büyüdükçe özüne dönmeye başlar ve köpek gibi davranmaz kurda özgü hareketleri sayesinde cesurdur. Büyüdükçe gururlanır ve ayaklarını aça aça yürür. Köylü sık sık kurdun aslını unutmayacağını, ehlileşmeyeceğini, hemen öldürüp derisinin alınması gerektiğini söyleseler de Kurmaş kimseyi dinlemez. Zamanla Kökserek büyür gelişimini tamamlamaya başlar.

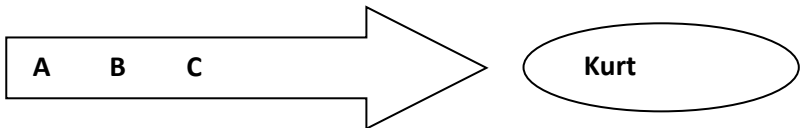
Belirli bir süre sonra avlulun yanında yatan koyunlara iki kurt saldırır ve köylü arkalarından koşarken kalabalık için de Kökserek de gider. Akşama doğru Kökserek geri gelir ve sürekli o gittiği taraflara bakarken de sakinleşememiştir. Çünkü Kökserek aslını sezmiştir. Bu olayın ardından bir kaç defa daha Kökserek kaçır fakat geri döner. Son kez kaçtığında da kesin gidişi olur. Uzun süre aç ve çaresiz kalır ardından göğe bakıp kendini zorladığında içinden kuvvetli bir ses çıkar ve bu onun ilk ulumasıdır. Bir ara yanında kendi sesine benzer bir ses işitir ve tıpkı kendisi gibi uluyordu. Gelen kurt dişi bir kurt idi ve birbirlerine yoldaş oldular. Daha sonra Kökserek dişi kurt ile yoluna devam eder yavruları olur ardından insanlar tarafından öldürülürler yoluna yalnız devam ederken bir grup kurt ile tanışır türlü olaylar atlatırlar. Hikâyenin sonuna doğru Kökserek'i büyüten Kurmaş'ın Kökserek fark etmeden de olsa canına kıyar. Hikâyenin sonunda ise Kurmaş'ı öldürmesi ve o zamana kadar Karaadır avulunun hayvanlarına zarar verdiği için Kökserek'i köylü halkı yakalayıp vahşice intikam duygusu ile öldürürler.

Anlatının metinlerarası çözümlenmesi/Barthes kuramı

Roland Barthes “S/Z”(Barthes, 1996: 47) adlı kitabında bir metni oluşturan beş düzğüden söz eder. Bunlar sırasıyla: Yorumsal düzğü, simgesel düzğü, anlamsal düzğü, eylemsel düzğü ve kültürel düzğüdür. Ona göre bu düzğüler tüm metinlerde ortaktır. Barthes'in metinlerarası kuramından yola çıkarak söz konusu metinler izleksel açıdan ve ortak yönleri bakımından beş yolla incelenebilir:

Yorumsal Düzğü

Bu bölümde A metninin (kökserek) B(Bozkurt) hikâyesi ve C(Bozqurd) şiiri metniyle ilişkisi okuyucu düzleminde ele alınır. Bu perspektifte, A metninin; B ve C metinleriyle olan ilişkisi metinlerarasılığı imler.

Söz konusu grafikte bir ok yönünde gösterilen farklı yıllarda yazılan üç metin de kurt sembolü etrafında birbirlerinden etkilenmişlerdir. “Bozkurt” hikâyesinde geçen kurt ile Türklerin mücadelesinin anlatılması kendisinden yaklaşık olarak otuz yıl önce yazılan “Kökserek” hikâyesiyle yine Kökserek adındaki kurt ile Türklerin Mankurtlaşamayacağı ve bu eserlerden sonra yazılan “Bozqurt” şiirinde de kurt ile Türklerin gücünün anlatılması bu üç metinde metinlerarası ilişkisi kurulduğunu göstermektedir. Ancak hangi metnin hangisinden nasıl etkilendiği metinler üzerine ayrıntılı inceleme yapıldığında anlaşılacaktır. Tabii ki bunda en önemli etken metinlerin hangisinin birbirinden önce yazıldığıyla ilgilidir. Avezov’un “Kökserek” anlatısı en önce yazılan metin olması dolayısıyla diğer metinleri etkilemiş olması düşüncesi kaçınılmazdır.

Simgesel Düzgü

Bu bölümde A metninin B ve C metni ile simgesel düzeyde etki alanı açıklanacak, metinlerarası ilişkinin simgesel boyutu irdelenecektir. Barthes, “iyi bir anlatıda, simgelerin düzdeğişmecesiyle öykünün nedenselliklerini durmaksızın düzelterek, anlamların, bekleyişi kendi sonuna sürükleyen ve tüketen işlemlerle sağlanan, eşanlılığı karşısında düzgülerin hem çoğulluğunu hem de dönüp durmasını sağlar” der. (Barthes, 1996: 66) Bu bakımdan üç anlatının da simgesel düzgü bakımından son derece çıkarıma müsait olduğu söylenebilir.

A, B ve C anlatıları arasında kurulan metinlerarası ortak simgesel düzgü şu şekilde gösterilebilir:

Simgesel ortak düzgüler		
Anlatı Adı	Ortak kullanılan sözcükler	Sözcüklerin simgesel göndermeleri
A (Kökserek)	Kurt, ip, köpek	Kurt: Türk halkları İp: esaret, kölelik Köpek: Türk halklarının mankurtlaştırılması
B (Bozkurt)	Kurt, ip, köpek	
C (Bozqurd)	Kurt	

A metninin B ve C metni ile metinlerarası ilişki bakımından Simgesel düzlemde ele alacağımız ilk kavram kurttur. Kurt, “Türklerin kutsiyet atfettiği ve kendi karakterlerinin yansımaları onda buldukları kurt motifi Türk tarihinde en çok kullanılan kutsal sembollerden biri olmuştur. Başlangıçta muhtemelen totemik inançtan kaynaklanan bu kutsallık, zamanla seçilen o hayvanın o millet veya topluluğun simgesi, sembolü haline gelmesine sebep olmuştur. Böylece oluşan hayvan kültürü, Türklerin bütün hayat safhalarında ve kültür unsurlarında kendini göstermeye başlamıştır.”(Altun, 2019: 93) Söz konusu metinlerde kurt üç metinde de karşımıza çıkmaktadır. Kökserek hikâyesinde geçen kurt bir simge olarak sadece Kazaklarda değil aynı zamanda Türk dünyası edebiyatlarında da görülür. Tıpkı Xelil Rza'nın “Bozkurt” şiirinde görüldüğü gibi şu şekilde aktarılır;

Hee bu bozkurdu, ayağının altındaki doğma yurdu,
Ulu Türk'ün xılaskarı bu bozkurdu tanımayan var mı gören?
Ayağının altındaki Türk'ün Yurdu
Tanımayan var mı gören?
Bes kimlerdi bu parçalayan torpağı, iki bölen.

Şiirde geçen “bozkurt” sembolü ile tüm Türk dünyasını temsil etmektedir. “Ayağının altındaki Türk'ün Yurdu” mısrasından hareketle kurdun bastığı her yer Türk yurdu olarak simgelenmektedir.

Simgesel düzgende iki metin arasında ortak metafor, kurt simgesi etrafında anlatılan mankurtlaştırılmaya çalışılan Türk halklarıdır. Hikâyelerde kurt yavrularının ininden kaçırılarak onların kurtluk duygularını yok etmek istemeleri bunun göstergesidir. Kurtları köpekleştirilmek istenmesi hikâyelerde şu şekilde geçmektedir;

Kökserek	Bozkurt
“Gözünü avluya geldiği iki gündün sonra açtı. İnsanlar “beslenmeye razı oldu” dediler. Küçük Kurmaş, “Kökserek” diye ad verip bu yavruyu aldı. Gün boyunca etrafından ayrılmıyor. Kendisi için özel yiyecek çanağı hazırlandı. Göğsünü kaldırıp, hareketlenip yürümeye başlayınca boynuna ip takıldı.” (Avezov, 1997: 21)	“Ne yapacaksın bunlar? Diye sordu yavrulara acıyan gönlünden gelen bir ses. “Onları köpeğe dönüştüreceğim.” Diye karşılık verdi başka, soğuk bir ses. “kurt hiçbir zaman köpek olamaz ama. Diye karşılık verdi gönül sesi. Soğuk ses kahkaha patlatıp “burada yaşayacaklar, masamın artıklarıyla beslenecekler, annelerinin sütüyle verdiği kurtluk duygusunu kaybedecekler. Böylece köpeğe

	dönüşecekler” dedi.” (Söylemez-Aşlar, 2009: 95)
--	---

Bu iki eserde de kurdun köpekleştirilmek istenmesi görülmektedir. Amaç kurdun belleğini tahrip ederek onu aslından uzaklaştırmaktır. Kurdun boynuna ip geçirilmesiyle Türk halklarının boynuna ip geçirilmesi simgelenmektedir. Mankurtlaştırılarak bu şekilde kişinin adını bilemeyecek şekilde duruma getiren bilinçli yürütülen bir unutturma sürecidir. “Ruhunda hissettiği terk edilmişlik ve umutsuzluk onun tutunacak bir yer bulamamasına yol açar.” (Altıok, 2019: 95) Kişi yaşadığı toplumun geleneklerine ve değerlerine yabancılaşarak, gücün karşısında bir âdete kuklaya dönüşür. Yabancılaşan bireyleri köleleştirme yerine onların bilinçlerini de yok ederek mankurtlaştırmayı isterler. “Köle sahibi için en büyük tehlike kölenin başkaldırması, kaçmasıdır. Ama mankurt, isyanı itaatsizliği düşünmeyen tek varlıktır.” (Aytmatorov 2012: 148-149)

Eserlerde geçen kurdun evcilleşmemesi, yani köpekleşmemesi düşüncesi ile Türk halklarının ötekileştirilemeyeceği/mankurtlaştırılmayacağı aynı düzlemde ele alınır.

Kökserek	Bozkurt	Bozqurd
“Tüh bu kâfirin iki gözü yemyeşil olmuş yahu! Bu maskara aslım sezmiş.”(s.25) “Ancak kökserek bugüne kadar hiçbir zaman canının acıdığını belli eden bir ses çıkarmadı” (Avezov, 1997: 22)	“Şuna bak sesini bile çıkarmıyor. Neden acaba? Bu acıya nasıl dayanıyor. Şimdi bunun yerine bir köpek olsaydı feryadı fiğan basmıştı çoktan.” (Söylemez-Aşlar, 2009: 111)	“Sebri biten zaman olur Pencesinden qıvılcımlar saçılacaq Dişlerinden iti gülle açılacaq Diz çökecek karşısında herkes o an Bax o zaman geç olacaq Çünkü: bozqurd vermir aman!”

Öykülerde ve şiirde geçen bozkurt, yenilmemiş, köpekleştirilmek istense de aslından uzaklaşmayarak dik duruşunu sergilemektedir. Türk halklarına yapılan baskı ve zulme rağmen var olma mücadelesi vererek yıllar geçse de aslını/kökünü unutmamıştır.

Anlamsal Düzgü

A metninin B ve C metni ile anlamsal boyutta kurduğu metinlerarası ilişki kurt simgesi etrafında olmakla birlikte her metinle farklı şekillerde anlam kavşağında kesişmiştir. Öncelikle A metninin B

metni ile kurduğu anlamsal ilişkiye bakılacak olursa, “Kökserek” ile “Bozkurt” da anlatılan kurdun her ikisinin de intikam alma duygusu gösterilebilir.

A metninin B metni ile kurduğu anlamsal ortak kesişme alanları diğer metinlere oranla daha fazladır. Aşağıya iki metinden de aldığımız şu paragraflar iki metnin arasında ilişkiyi, benzerliği ortaya koyar.

<p>Kökserek “Kasen kalın kamçının sapını Kökserek’in gırtlığına sokup, sağlam bir şekilde bastırarak düşmanın burnunu yukarı doğru kaldırdı Akkaska’nın kanla kaplı burnundan kuvvetli kurdun dişleri birer birer çıktı. Akkaska ancak o zaman böğrünü çekip nefes aldı. (Avezov, 1997: 50)</p>	<p>Bozkurt “Deriyi nerdeyse soymuşlar sadece burun kısmı kalmıştı. Adam bozkurdun gözyaşını görememenin verdiği öfkeyle bütün gücüyle çekti deriyi. (Söylemez-Aşlar, 2009: 111)</p>
---	---

Her iki anlatıda da eziyet edilerek öldürülmek istenen “Bozkurt” ve “Kökserek”in insanlar tarafından vahşice intikam duyguları ve kurtların acımalı halleri anlatılmıştır.

İki metin arasında metinlerarası ilişkinin en yoğun sağlandığı bölüm insanlar tarafından kurt yavrularının inlerinde kaçırılmasıyla yaşanır. Kökserek hikâyesinde kaçırılma şöyle anlatılır; “giderken bunlardan birisinin dirseğini kesip bıraktılar, en küçüğü olan diğerini alıp gittiler.” (Avezov, 1997:21) Bozkurt hikâyesinde ise kaçırılma olayı şu şekilde geçer; “bütün ataların dirilip gelse, yine bırakmam yavrularını!” (Söylemez-Aşlar, 2009: 101) sözleriyle iki metin arasındaki ilişki, iki anlatı arasında bu dereceye varan yakınlığı anlatmaktadır. Kısaca bu benzerliklere değinilirse iki metnin sanki aynı yazarın kaleminden çıkmış gibi bir izlenim uyanır.

A metni ile C metni arasındaki ortak yönler bakılırsa, daha çok kurt motifi etrafında bir birleşme olduğu görülür. Kurt her iki anlatıda da güçlü, gururlu ve özgür ruhlu olmayı temsil etmektedir. Bozkurt şiirinde şu şekilde anlatılır; “Bedeninde axan qanım çoşa geldi, Türk’em diye bu hayqırış xoşa geldi. A UUU...A UUU...Üreyim bu sesle dolu, Bozqurd sensen, Bozqurd menem, Bu qurd kimi düşmenimi birgün yenenem.” Kökserek hikâyesinde ise özgür olma ruhu şu şekilde geçer; “ilk defa çaresizlikten göğe bakıp, ağzını açıp kendini zorladığında içinden güçlü bir ses çıktı. Beklediği bir ses. Kökserek’in ilk uluması buydu.”

(Avezov, 1997: 26) Her iki anlatı arasında kurulan metinlerarası ilişki, kurdun uluması ve kurt olduğunun farkına varmasıyla kurulur.

Eylemsel Düzgü

Barthes'a göre her anlatı kabaca aynı ortak eylemsel hareket şekline sahiptir. Dolayısıyla metinlerarası ilişki kurulan A, B ve C metinleri arasında da ortak eylemler bulunmaktadır. Kurt metaforunun kullanılmasıyla farklı zamanlarda yazılan üç metinde birbiriyle bazı ortak noktalarda kesişmişlerdir. Muhtar Avezov'un "Kökserek" anlatısı, Tölögön Kasımbekov'un "Bozkurt" anlatısından 25- 30 yıl önce yazılmasına rağmen, onun anlattığı Kökserek adlı bir kurdun trajedisini, Bozkurt isimli bir başka kurt için uygulamıştır. Olayların akışı bile oldukça paralellik gösterir. Diğer metinlere oranla aralarında daha çok ortak yönler bulunmaktadır. Bu iki anlatıdan Bozkurt'a göre daha hacimli olan Kökserek anlatısıdır. "Kökserek" anlatısında Kurmaş adlı kahraman önemli bir karakterdir. Kökserek'in trajedisi, kurtların insanlar tarafından intikam duygusuyla öldürülmelerini Bozkurt da yaşar.

Xelil Rza Ulutürk'ün "Bozqurd" şiiri baştan sona kurt motifi etrafında ele alınmıştır. Kendisinden uzun zaman önce yazılan bu iki öyküde de anlatılan kurt metaforu ile Türklüğü anlatmaktadır.

Kültürel Düzgü

Bu başlık altında anlatılar arasında ortak kültürel değerler ele alınır. Metinlerarasılık kuramına göre aynı havayı soluyan her anlatı geleneksel olarak birbirinin devamı niteliğindedir. Eserlerin hepsinin benzer coğrafyaları anlatması aradaki kültürel birlikteliği imler. "Kökserek" hikâyesi Kazak Türklerini, "Bozkurt" hikâyesi Kırgız Türklerini ve "Bozqurd" şiiri de Azerbaycan Türklerini anlatması aradaki kültürel benzerliği gösterir. "Kökserek" hikâyesinde geçen, "Yatarken Akkaska'ya biraz kurut* ile ılık ve yumuşak et verildi" (Avezov, 1997: 46) İfadesinde geçen "kurut" sadece Kazak Türklerinde değil, diğer tüm Türk Dünyası'nda kullanılan bir yiyecek türü olduğundan metinlerarası ilişkilerde göndermeler yapar. "Türk gelenek-görenek, örf ve adetlerinde yiyecek-içecek unsurunun önemli bir öge olduğu bilinmekte, bu ögenin toplumun sosyal kaynaşmanın bir unsuru olduğu görülmektedir."(Avcıkurt, Sarıoğlan, Girgin, 2007: 58)

* Kurut; bir çeşit kurutulmuş peynir.

“Bozkurt” hikâyesinde, “atlının başındaki kalpak* yere düştü” ifadesinde yer alan “kalpak” elbette sadece Kırgızlara has bir baş giyimi değildir. Kazak, Çuvaş, Özbek, Kara Kalpak gibi birçok Türk boyunda, şekilleri farklı olsa da kalpağı görmek mümkündür.

Xelil Rza Ulutürk’ün “Bozqurt” şiiri kültürel anlamda Türklük ve bağımsızlık kavramlarını kurt motifi ile ele alan eserdir. “Hee bu bozqurddu, ayağının altındaki doğma yurtdu, Ulu Türk’ün xılaskarı bu bozqurdu tanımayan var mı gören? Ayağının altındaki Türk’ün Yurdu (...)” şeklinde geçen dizelerde Türklüğün sembolünden bahsederken kurdu sadece Azerbaycan Türkeri’nin değil tüm Türkler için kullandığını görmekteyiz.

Sonuç

Metinlerarasılık bağlamında ele alınan “Kökserek” hikâyesi ele alındığında farklı zamanlarda ve farklı kültürlerde yazılan diğer eserler ile birçok yönden benzerlik göstermektedir. Metinlerarasılık kuramının temellerinden olan her metin başka metinlerle bağlantılıdır ifadesinde olduğu gibi “Kökserek” hikâyesinin “Bozkurt” hikâyesi ve “Bozqurd” şiiri ile ilişkisi incelendi. İnceleme yapılırken metinlerarasılığın önemli temsilcilerinden olan Barthes’in kuramına göre; “Yorumsal düzgü, simgesel düzgü, anlamsal düzgü, eylemsel düzgü ve kültürel düzgü” bağlamında ilişkiler tespit edilmiştir.

Muhtar Avezov’un “Kökserek” adlı hikâyesi metinlerarası kurama göre incelendiğinde ortak “kurt” motifi etrafında şekillendiğini görmekteyiz. Bu bakımdan ele alınan üç anlatı metinlerarası ilişkilere ait birçok unsuru barındırmaktadır. Ana metinden sonra kaleme alınmış eserlerde yani alt metinlerde ana metnin izleri bulunmaktadır. Yeni metinler eski metinden izler taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Aktulum, Kubilay (2000), *Metinlerarası İlişkiler*, Ankara: Öteki Yayınevi.
- Allen, Graham (2000), *Intertextuality (The New Critical Idiom)*. London: Roudledg,

* Kalpak; Çoğunlukla ince, beyaz keçeden tepesi yükseltilerek, uçları kıvrılmaya müsait şekilde yapılan millî baş giyimi.

908 VII. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu

- Altıok, Emrah (2019), “Öskön Danikeyev’in “Bakir” Öyküsünde Yapı ve İzlek: Eğitim ve Üretimin Önemi”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Volume: 42, Summer-2019, s. 91-100
- Altun, Zafer (2019), “Türk Kültüründe “Kurt Kavramı” Üzerine Bir İnceleme,” *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum / Education And Society In The 21st Century*, Cilt / Volume 8, Sayı/Issue 22, Bahar/Spring, s. 91-109.
- Avcıkurt, C., Sarıoğlan, M., Girgin, G. K. (2007),”Yiyecek-İçecek Olgusuna Sosyolojik Bir Bakış”, *1. Ulusal Gastronomi Sempozyumu ve Sanatsal Etkinlikler*, Antalya.
- Avezov, Muhtar (1997), *Seçilmiş Hikâyeler*, (Yayına Hazırlayanlar: Ferhat Tamir- Halil Arıcan), Ankara.
- Aytmatov, Cengiz (2012), *Gün Olur Asra Bedel*, (Çev: Refik Özdek), İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Barthes, Roland (1996), *S/Z* (Çev: Sündüz Öztürk Kasar), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Söylemez, Orhan – Aşlar, Halit (2009), *Çağdaş Kırgız Hikâyeleri Antolojisi*, Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- <https://www.antoloji.com/halil-rza-uluturk/> 25.03.2020.